

SERGI PÀMIES

A LES DUES SERAN
LES TRES

BARCELONA 2023

QUADERNS CREMA

Publicat per
QUADERNS CREMA
Muntaner, 462 - 08006 Barcelona
Tel. 934 144 906
correu@quadernscrema.com
www.quadernscrema.com

© 2023 by Sergi Pàmies Bertran
© d'aquesta edició, 2023 by Quaderns Crema, S. A.

Drets exclusius d'edició en llengua catalana:
Quaderns Crema, S. A.

Il·lustració de la coberta de Natàlia Pàmies Lluís

ISBN: 978-84-7727-679-1
DIPÒSIT LEGAL: B. II 981-2023

AIGUADEVIDRE *Gràfica*
QUADERNS CREMA *Composició*
ROMANYÀ-VALLS *Impressió i relligat*

PRIMERA EDICIÓ *agost de 2023*

Sota les sancions establertes per les lleis,
queden rigorosament prohibides, sense l'autorització
per escrit dels titulars del copyright, la reproducció total o
parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment mecànic
o electrònic, actual o futur—inclouent-hi les fotocòpies i la difusió
a través d'Internet—, i la distribució d'exemplars d'aquesta
edició mitjançant lloguer o préstec públics.

TAULA

La segona persona	7
Dies històrics	15
Fires i congressos	25
La tàctica de l'estruc	51
Dues espardenyes	57
T'estimo	71
Per què no toco la guitarra	75
Tres periodistes	93
Díptic bivitellí	115
La narrativa breu	129

En amor les mateixes paraules que serveixen
per dir la veritat serveixen per mentir.

FRANCESC PUJOLS, «L'amor i l'amistat,
carta oberta a Mercè Rodoreda»

—*¿Por qué están parados los relojes?*

—*Para que no pase el tiempo.*

MARIO LEVRERO, *El sótano*

LA SEGONA PERSONA

Endreçant armaris, ensopego amb la virginitat que vaig perdre la tardor del 1978. No recordava que l'havia conservat com el pètal d'una rosa entre els fulls d'un llibre. De fet, el més habitual és que el pètal es panseixi sense veure mai més la llum. O que un dia, obrint el llibre, caigui, s'esquerdi, ens confronti amb la dificultat de recordar res relacionat amb la rosa en qüestió i ens obligui a recollir-lo i a llençar-lo a les escombraries. Per sort, la virginitat no ha caigut i no he hagut d'ajupir-me per recompondre el trencacloques del pètal. Més fossilitzada que pansida, ha aparegut compartint caps amb un banderí del CSMG i dues cartes escrites per un dels nostres poetes nacionals.

Agafó el fòssil: la càrrega evocadora del vestigi m'empeny cap al passat amb una precisió mil·lesimal de latitud i longitud. La perplexitat s'imposa al valor arqueològic. Em veig amb quaranta quilos menys—un quilo per any—, compartint un plaer llargament anhelat. Aleshores, en

els ambients que freqüentava, la virginitat ni tan sols servia com a tema de conversa i estava més ben vist no tenir-ne que conservar-la. I no recordar com, quan i amb qui l'havies perdut conferia galons en l'escalafó de la bohèmia. Parlo en general, és clar, perquè la noia amb qui compartia llit—admiradora de Julio Cortázar, bevedora de Torres 5—ja havia superat aquesta fase i jo no sabia si això m'havia de tranquil·litzar o fer-me témer qualsevol comparació.

Preveig que la virginitat m'ajudarà a acabar un text—l'encàrrec, ben pagat, d'una revista patrocinada pel Parlament Europeu—amb l'epígraf «Per què escric». És un tema tan poc original que encreuo els dits perquè cap dels col·legues que hi participen no hagi tingut la mateixa idea. ¿Què m'agradaria dir? Que per mi escriure no va ser la conseqüència de cap predestinació sinó d'una carambola de temps lliure i equilibri entre esforç, facilitat, atzar i satisfacció. La metàfora de la virginitat podria venir a tomb perquè, salvant les distàncies, l'ofici d'escriure segueix una lògica similar d'expectatives i de voluntat de seducció. Després de molts simulacres en solitud, i si els astres es confabulen a favor, pots acabar trobant algú amb qui perdre-la amb un vigor recíproc.

Per això he triat la segona persona del singular, perquè, igual que quan escric necessito interpel·lar un lector, en el sexe també és preferible que hi hagi algú—ho escric entre cometes—«a l'altre cantó». També m'atrau la idea de tractar una qüestió que, per pura lògica, s'acostuma a plantejar des del punt de vista femení.

Si el fòssil hagués aparegut en un altre moment, no se m'hauria acudit incorporar-lo al text. I aquí és on crec que poden intervenir, com a reforç, les dues cartes rescatades. Escrites a màquina (el poeta patia d'esclerosi múltiple i la seva dona li mecanografiava la correspondència), puc situar-les en el temps i deduir que devien coincidir amb la meua, diguem-ne, primera vegada. La primera carta és del 6 de setembre de 1978. Jo tenia divuit anys i en feia cinc que escrivia poemes saturats d'influències i pretensions. M'havia presentat a diversos premis i com a màxima distinció havia obtingut—dir-ne *guanyar* seria exagerat—un parell d'accèssits. Amb més voracitat que criteri, m'empassava tots els llibres de versos que corrien per casa, alguns dels quals els havia escrit el poeta. No el tenia com a referent perquè li agradava massa a la meua mare. L'esperit polític del moment—tothom sentia la necessitat de co-

nèixer-se i contribuir a l'objectiu de, per dir-ho amb paraules d'aleshores, «treballar per un país i una societat més justos»—va propiciar que els pares i el poeta tinguessin certa amistat i que, esperonada per la meua insistència, la mare decidís enviar-li una selecció de poemes. Vull creure que, si els versos haguessin sigut una calamitat, no ho hauria fet. I que per evitar l'encegament consanguini devia buscar en algú solvent l'autoritat d'un diagnòstic fiable. Vist amb perspectiva, va ser un encert: no vaig trigar gaire a abandonar la poesia.

A la primera carta, el poeta afirma que m'escrivi per dir-me que ha llegit els poemes «per sobre» i que no trigarà a respondre'm d'una manera més formal: «Aquesta carta només és perquè sàpigues que no m'he oblidat de tu i que sóc conscient del deute que t'he de pagar. Pots estar segur que així que pugui ho faré». Refugiant-me en la falsa modèstia, vaig atribuir aquestes paraules a l'amistat del poeta amb els pares. Íntimament, però, les vaig celebrar amb una eufòria semblant a la que devia intervenir en l'operació, igualment expectant, de perdre la virginitat. Un mes i mig més tard va arribar un altre sobre, idèntic a l'anterior. Segell de cinc pessetes a l'escaire superior

dret amb la mateixa imatge del rei Joan Carles. Al dors, les famoses tres inicials del poeta i l'adreça (el número 13 d'un carrer costerut) d'un poble que encara no s'havia convertit en santuari patriòtic».

A diferència de la primera carta, escrita en un targetó, la segona ocupa les dues cares d'un full holandès amb interlineat atapeït i una quantitat d'informació que, tot i que l'he llegit més de cent vegades, encara no he paït. D'entrada, el poeta s'excusa pel retard en la resposta, i en acabar fa una sèrie d'elogis que seria impúdic reproduir però que, impacient, vaig entomar amb un principi de taquicàrdia. Seguint la llei que estableix que un elogi acostuma a ser l'antesala d'una adversativa, el poeta va ser honest. En comptes d'escapolir-se del compromís amb quatre vaguetats, va qualificar alguns dels poemes de «massa plans i poc treballats». En citava exemples i ho argumentava amb una idea que inclouré en el text que m'han encarregat per si pot ser útil a algú que estigui començant a escriure (o a punt de perdre la virginitat): «La poesia, al meu entendre, *també* és un artifici. És indubtable que en un plantejament com el del teu llibre la força dels poemes resideix sobretot en les situacions que

descritius i en les implicacions que contenen. Això no obstant, jo trobo que la teva poesia és, potser, una mica *plana* (no planera), i que, en conseqüència, resulta poc suggerent. És evident que una bona part de poemes són simples impressions; ara, a mi em sembla que sense renunciar a aquest estil, no els aniria gens malament una major càrrega expressiva, un major risc a l'hora de jugar amb les imatges, la qual cosa em sembla que generaria una tensió expressiva que, sense alterar la descripció, la faria més universal i, per tant, més compartible».

Quaranta anys més tard, constato que els arguments d'aquell diagnòstic—sobretot la idea de l'artifici—mantenen cert paral·lelisme amb el descobriment del sexe en particular i la manera d'entendre l'amor en general. Sense proposar-s'ho, la carta em va vacunar contra els contagis més evidents de la impostura. D'escriure versos narcisistes vaig passar a aplicar un criteri més artesanal per transformar en prosa les turbulències que els havien inspirat. Era com si els poemes tinguessin més sentit abans de descobrir el sexe compartit que no pas després. D'aquella breu correspondència, me n'ha quedat una observació útil: «El recurs dels punts suspensius, el trobo reiteratiu i

poc eficaç». En efecte, jo abusava dels punts suspensius. Era com si necessités finals oberts—pur corrent d'aire—, que només eren l'expressió de la inseguretad i la voluntat d'amagar-me darrere d'un efectisme no justificat.

La prova que existeix una lògica que acaba imposant el que de debò ens agrada fer—en aquest cas, escriure—és que no conservo cap dels poemes que vaig enviar al poeta. En canvi, i malgrat que creia que les havia oblidat, n'he preservat les cartes com si fossin l'informe d'una malaltia de joventut feliçment superada. La tinta tendeix a desaparèixer i els targetons, els holandesos i els sobres s'han esgrogueït. Com a conclusió del text que m'han encarregat, se m'acut que, amb la cadència dels finals oberts—i sense punts suspensius—, podria dir que escric perquè les cartes del poeta van acabar tenint la mateixa rellevància que la tarda que vaig perdre la virginitat. Encara que, més que perdre, *regalar* potser seria el verb més adequat.